

ves moj trud zastoj. Al zdržati se ne morem izreči, da stresati pravno stanje državnih temeljnih postav, vničuje državni red ter vzročuje nesrečne zmešnjave konečno vendar.“

Konečno so obveljali odsekovi predlogi.

— Obravnave 8. in 9. seje prinesemo prihodnjič.

Deželni zbor Goriški.

V seji 23. marcija je naznanil glavar, da je bila lanska peticija zastran uravnave zemljiških davkov neugodno rešena. — Dottori je bral interpelacijo, ali je deželni odbor storil, česar treba gledé na peticijo mnogih občin (laških) zadevajočo jezove pri Soči in Tôru, ki sta — kedar nastane povodinj — silno nevarna dotičnim krajem. Glavar je odgovoril, da se je odbor obrnil do vlade, da bi dala pregledati stan jezov in popraviti, česar treba. — Pravila kmetijske šole pregleduje že spet odsek 7 poslancev. Ta ima tudi nasvetovati, katero posestvo naj se kupi za šolo. (Kmetijska šola je „morska kača“ v našem deželnem zboru.*) — Rešili so se nekateri prevdarki za l. 1877. — Zadnja (5.) seja bo 6. t. m.

Naši dopisi.

Iz Tirolskega 1. aprila. — Papirnata vojska med krščanstvom in novomodnim brezverstvom, vulgo liberalizmom, ki se bîje po celi Evropi, nikjer ni tako ostra, kakor tukaj na Tirolskem. Dva elementa si stojita nasproti, ki sta si tako različna kakor volk in jagnje. Naj mi ne zamerijo bralci „Novic“, ako zabredem nekoliko v zgodovino, ker drugače jim Tirolskih razmer spoznavati ni mogoče. Tirolci govorijo večinoma nemški, a v istini so tako malo Nemci, kakor severni Korošci in gorenji Štajarci. Nijeden zgodovinar si še ni upal trditi, da so Tirolci čisto nemškega plemena. S krajnimi imeni zgodovinarji ne vedó kaj početi, ker se po nemščini nikakor razlagati ne dadó. Večina jih je te misli, da je v Tirolcih največ Keltiške krvi. Nemški značaj na dubu in na telesu, kakoršen se popisuje, se ne prileže po nobeni ceni na Tirolca. Nemeč naj bi bil odkrit, Tirolec je zaprt; Nemeč naj bi bil protestant, Tirolec je z dušo in telom katolik; Nemeč naj bi bil pivoljub, Tirolec piva ne mara; Nemeč naj bi bil rumenolas in modrook, Tirolec je skoraj brez izjeme temnolas in temnook; Nemeč hoče po vsem svetu gospodariti, Tirolec se ne briga za celi svet, samo v svoji deželi se hrabro brani pred sovražnikom. Kjer koli sem hodil po Tirolskem, nikjer nisem našel najmanjših simpatij za Nemce; Prusake pa sovražijo bolj, nego mi. Ponavljam tedaj še enkrat, Tirolci govoré nemški, a niso Nemci, ampak Tirolci so Tirolci. Ne odbijam sicer mnenja, da v Tirolcih je mnogo Keltiške krvi, vsaj ni nikjer tako strogo katoliškega duha, kakor pri Keltiških ostankih, pri Tirolcih, pri Baskih in Navarcih v Španiji, in pri Ircih na Britanskem, a dostavil bi jaz še to, da je v Tirolskem kmečkem ljudstvu tudi mnogo slovanske krvi. Nekateri zgodovinarji trdijo, da so v sedanji Nemčiji pred prihodom Nemcev že Slovani prebivali, ter se sklicujejo na krajna imena, in nijeden resen zgodovinar teh misli ni še mogel v nič deti. Oni trdijo, da so Nemci podjarmili tu stanujoče Slovane, ter jih siloma ponemčili. Tirolci se čudijo nad imeni svojih vasi, ker se po nemški nikakor tolmačiti ne dadó. Odkodi imé „Windisch-Matrei“? Ali ni to jasno, da so tu

Vendi, to je, Slovani prebivali? Odkodi ime Stanz? Jaz bi rekel „stanec“; odkodi imé „Pians“? jaz bi rekel „planec“; odkodi imé „Imst“? jaz bi rekel „Inmost“, most cez „Ino“; odkodi imé „Lienz“? jaz bi rekel „linec“. Tako bi se dalo nadaljevati, in na stotine krajnih imen bi se dalo tolmačiti po slovanski, s katerimi Nemci nič početi ne vedó. Tudi je na Tirolskem mnogo cerkvá, posvečenih sv. Vidu, kakor se to pri nas pogosto nahaja, ne da bi bil sv. Vid tako slaven svetnik, al misijonarji so prekrščevali tempeljne slovanskega boga Vida v cerkve sv. Vida, da bi paganom slovanskim prehod h krščanstvu nekoliko olajšali. Že neki nemšk profesor je Tirolce na to opozoril, ter je pisal „slawische Ueberreste in Tirol“; a Nemci resnice nočejo slišati; tako so tudi to trditev površno odbili, in ni se dalje govorilo o tej stvari. Je pa na Tirolskem tudi pravih Nemcev, privandranih v starodavnih ali pa v novejših časih; toda oni so v manjšini. So nekatere doline z nemškimi imeni in rumenolasimi ljudmi, to so nasebine nemškega plemena, katero si je prisvojilo v davnih časih gospodstvo in poprejšnjim stanovalcem vsililo svoj jezik. To nemško pleme je zastopano močno po mestih, in iz njega se rekrutira tako imenovana liberalna, nemško-narodna stranka, katera se loči v svojem mišljenju od prvotne Keltiško-slovanske stranke ravno tako, ali še bolj strogo, kakor pri nas nemškutarsko liberalstvo od katoliškega slovenizma. Naši slovenski liberalci ali tako imenovani „mladoslovinci“ so odkrhlejš od našega naroda, oni čutijo vse bolečine našega naroda, kakor mi. Drugače je tukaj. Tu so liberalci čisto drugo pleme, druga kri, med njimi mnogi še le v novejšem času privandrani Nemci, toraj tujci. Najbolje se ta faktum s tem ilustrira, ker sedaj tukajšnji liberalci hujskajo policijo na tukajšnje kmete, in vlado prigovarjajo, naj strogo postopa z „manderji“ (kmeti), kar bi nikdar ne storili, ako bi čutili v svoji krvi bratsko sočutje do njih. — Sedaj boste razumeli, dragi bralci „Novic“, da sta tukaj dva čisto tuja elementa v boju.

Povrnem se zdaj od zgodovinskih premišljevanj k sedanjosti, in najnovejšim dogodkom. Stvar je sama na sebi čisto jasna. Tirolski deželni zbor je sklenil postaviti, da se na Tirolskem ne sme ustanoviti nobena protestantska občina; cesar je to postavilo potrdil; toraj je po vse jasno, da jo more le cesar s privoljenjem deželnega zbora zopet odpraviti. Minister Stremayr pa jo je odpravil, niti vprašaje cesarja niti deželnega zbora. Vsak pravični človek, če tudi je liberalec, mora toraj večini deželnega zbora prav dati, da je izrekla svojo „Entrüstung über die herrschende Rechtsunsicherheit“. Naj se ne govori o intolerantnosti (nestrpnosti); Tirolski časniki pravijo: „v tistem času, ko Prusi katolike preganjajo, menihe in nune iz države izganjajo, v tistem času naj jih pa mi z odprtimi rokami sprejmemo!“ Ne sme se prezreti, da so protestanti, kar jih je na Tirolskem, večinoma privandrani Prusi, najhujši hujskači zoper vero in razširjatelji Pruskega duhá; za cerkev jim nič ni, vsaj je nikoli ne vidijo od znotraj, ker v resnici nobene vere nimajo; samo zato jim gre, da bi zabili klin v Tirolsko edinost v veri, da bi Tirolce naredili indiferentne in mlačne za verske reči, kakor v drugih deželah, s tem pa, da bi jim vcepili misel „vsaj je ena vera, kakor druga“. Domačih protestantov ni tukaj, in za par sto privandranih Prusov naj bi Tirolska svoje po cesarju potrjene pravice opustila. Minister Stremayr pač Tirolcev ni poznal, da je tako lahkomišljeno dregnul v sršenovo gnjezdo! Že pred shodom deželnega zbora se je po celi deželi molilo po cerkvah za edinost v veri in za deželno pravico (zares lep izgled nam Slovencem!); odkar pa so poslanci za-

*) Prav tako kakor pri nas v Ljubljani.

pustili zbornico, mrgolijo katoliški časniki od dopisov iz raznih občin, v katerih se njihov korak popolnoma odobrava. To je narod, ki vkup drži! Kar mora Tirolce najbolj jeziti, je to, da ravno sedaj priljubljene jezuite iz domačega Briksna preganjajo, med tem, ko tujim protestantom občine delati in cerkve zidati dopuščajo! Ljudje domače vere se tedaj tirajo iz dežele, tujci Prusi se vabijo va-njo! Kaj tacega bi še pohlevna slovenska kri ne prenesla, toliko manj Tirolec, ki ima mnogo samosvesti, ker je že večkrat svojo deželo sam branil proti sovražnikom, in zato ne pozna tistega hlapčevskega straha pred vladnimi organi, kakor ga ima Slovenec. — Moje mnenje je gledé na te faktične razmere to, da si vlada ne bo upala boja pričeti s Tirolci, in da bo še rada odjenjala; preje padejo vsi ministri raz stolov, predno Tirolcem vsilijo liberalizem. Vedite, da Tirolci niso taki možje, ki volijo danes Bleiweisa, jutri pa Dežmana; ampak oni vedó, koga volijo, in ga ne zapustijo, kedar v njih imenu govori. Tirolski časniki dobivajo take dopise iz kmečkih občin, da si jih ne upajo natisniti, kajti govori se že od pušk in takih reči. Katoliški časniki so bili v zadnjih časih zaporedoma zaseženi. Razburjenost je velika v deželi, a nič ni umetno narejenega, vse je istinito. Okoli Merana so „krese“ žgali na čast domačim poslancem. Liberalni časniki se ve da pišejo, da so to demonstracije od „farjev“ narejene, al oni sami tega ne verjamejo. Res je, da so duhovniki kolovodje, kjer ni drugih izobražencev; a ljudstvo tudi ni tako neumno, da bi ne vedelo, kaj je krop in kaj voda, in prav dobro vé, za kaj gré; vsaj je mnogo kmetov in rokodelcev naročenih na katoliške časnike; liberalni listi pa skoraj iz mesta ne pridejo, v katerem se tiskajo. Kako liberalci v prvi vrsti le za trebuh skrbijo, se vidi iz tega, ker zdaj katoliškim poslancem očitajo, da z izstopom iz deželnega zbora zanemarjajo materialne koristi. Ti ljudje so si povsod enaki; pri nas nemškutarji tudi z nobenim vzvišenim principom ne gredó v boj, ampak obljubujejo znižanje davkov ter se ljudém le lažejo. Tako tudi mladočehi ne vedó družega argumenta za svojo aktivno politiko, ko materialne koristi. Ali se pa to pravi narod povzdigovati, če se laska le njegoveму trebuhu in mu prigovarja, naj pusti više cilje in ideje v nemar? Vera, pravica, svoboda pri teh ljudéh ni nobene žrtve vredna, ampak le za trebuh je treba vse storiti; to je njih Turški paša! Prosto ljudstvo je tako preveč za telesni blagor vneto, kdor ga hoče povzdigniti, treba, da ne prezira telesnih potrebščin, a da ga navdušuje tudi za više, duševne, npravne vzore. Liberalci pa ravno narobe delajo, in ljudstvo kvarijo. — Prav dobro jih je posekal Šuselka v „Reformi“, kjer jim citira Schillerja, ki je bil pri liberalcih vedno v veliki časti, kateri pa je pel: „Das Leben ist der Güter höchstes nicht, doch der Uebel grösstes ist die Schuld.“ Zdaj pa še nekaj o Predarelcih (Vorarlberg). Tamošnji deželni zbor je osnoval naučno (šolsko) postavo za katoliške dežele, katera šolo zopet katoliški cerkvi nazaj izročuje. Glavne misli so te: Ministerstvo nauka naj se odpravi; vsaka dežela skrbi naj sama za svoje šole; ker je ljudstvo katoliško, je prav, da tudi katoliška cerkev šole nadzoruje; vlada ima pravico, ogledati si šole, in staviti deželnemu šolskemu svetu svoje nasvete; izvršitev postave izroči se ministru notranjih zadev. — Poznam slovenskega rodoljuba, ki je že davno rekel, da ministra za nauk ni treba; vsak narod naj skrbi sam za svoje izobraženje, in tisti denar, ki ga potrosi sedaj naučno ministerstvo, naj se razdeli med narode, da so v stanu, svoje šole vzdržavati. S tem bi bil konec storjen germanizaciji in nasilenemu liberaliziranju šol. Na to misel je prišel sedaj Pred-

arelski deželni zbor, le s tem razločkom, da on zahteva za vsako deželo tiste pravice, ki jih je zahteval slovenski rodoljub za vsak posamezni narod. Stvar ima zdravo jedro v sebi, in je gotovo premisleka vredna. V časnikih ste menda že brali načrt Predarelske postave, in ne bi bilo napačno, ako bi kdo predelal to postavo za slovenske razmere, da bi se tudi Kranjski deželni zbor za-njo potegnil. Se ve, da ta postava dandanes še ni mogoča, dokler je ta vladna sistema; a napačno ni, da se pripravimo, kedar sedanja sistema pade, kar mora enkrat priti, da potem imamo kaj v rokah.

V Gorici 2. aprila. — V sredo (29/3.) zvečer je prišel v Gorico g. nadvojvoda Albreht. V četrtek zjutraj je ogledal vojake na Rójicah; pozneje je sprejemal načelnike tukajšnjih uradov in drugo gospodo, med njimi tudi grofa Chamborda in prevzv. nadškofa. Popoldne ob 5. uri je bil „pri 3 kronah“ obed, h kateremu je bilo povabljenih 24 odličnih oseb. V petek ob 5. uri zjutraj se je nadvojvoda odpeljal na Dunaj. — Gosp. minister De Pretis, ki se je pretekli teden udeležil sej deželnega zbora, je že zopet odrinil. — Kakor že uni dan enkrat, tako bo jutre, 3. dne t. m., (drugi) shod Goriških kmetovalcev v gostilnici „pri Brandt-u“. Prvi pot je govoril med drugimi tudi naš gosp. Povše in je bil njegov govor „zakaj je napredek v kmetijstvu med našim ljudstvom tako počasen“ z živo pohvalo sprejet. Jutre se bode govorilo o trtni uši, o pogozdovanji Krasa i. dr. r. To so gotovo bolj praktične reči, kakor marsikaj družega. — Pretekli teden sem še kuril, — danes je že vse sadno drevje belo ali rudeče in, če ne bi bilo malo oblačno, imeli bi že skor pravo poletje. Mesec marci — navadno najbolj suhi mesec — je bil letos še preveč deževen; ljudje niso mogli opraviti navadnih spomladanskih del. — Grofu Chambordu je tako všeč v Gorici, da se je z g. Böckmanom tudi že za prihodnjo zimo pogodil, da mu za 4 mesece lepo „villa-o“ prepusti. — Danes popoldne bode imeniten gospod našega prevzv. nadškofa — namreč prevzvišeni gosp. biskup Strosmajer, vračujoč se iz Rima in Benetek.

Iz Orehka 30. marcija. (Javna zahvala.) Podpisani krajni šolski svet se slavni kmetijski družbi Kranjski prav lepo zahvaluje za dovoljeno denarno podporo, s katero se je za šolski vrt odločena zemlja (805□ m.) mogla nekoliko zboljšati, poravnati, za odgojo mladih dreves zmožna storiti in tudi zmerno ograditi.

Krajni šolski svet.

Mih. Kalan.

Iz Ljubljane. — Narodna stranka pri mestnih volitvah v 1. razredu ni zmagala s svojimi kandidati; propala je, al s tako častno manjšino (številke naših glasov so bile 85, 81, 77 in 76, protivnih po 127, 119, 116 in 115), da je po vsem tem jasno kot beli dan, ko bi bil imenik volivcev 1. razreda pravilno narejen, da bila bi vkljub vsem gnjusnim agitacijam nemčurskim zmagala vendar naša stranka. Pred vsem tedaj in kmalu je treba, da narodna stranka skrbi za pretres in revizijo volivcev 1. razreda. Zdaj smo le radovedni, ali bo g. Dežman s svojo gardo izstopil iz mestnega odbora, s katerim je v kazinskem shodu žugal, če bode izvoljen gospod J. Regali? Kako zeló so se nasprotniki bali, da ne bi padli, dokaz je to, da poleg navadnih malih konjičev, ki so jih vpregli v agitacijski voz, so pehali tudi velikaše okrog in med družimi celó večnega državnega poslanca starega grofa Auersperga Ižanskega. Aristokrati, ki nikoli ne pogledajo rokodelca, so oni dan roké stiskali mareljarju, steklarju, bukvovezu itd.

— (Prošnja in naznanilo). Človeštvo peša in od leta do leta se množi število bolehnih revežev, ki hude skrbi prizadevajo posameznim družinam in celim deželam. Te skrbi srenjam po Kranjskem nekoliko po-

lajšati se je ustanovila tudi v Ljubljani za uboge neozdravljive bolnike hiša, katera že dozidana stoji po radovoljnih mnogih darovih, ki so iz vseh krajev in iz vseh stanov prihajali sem ter tje nenadoma in se sedaj ima le še olikati in oskrbeti z vnanjo in notranjo opravo. K temu je pa treba še veliko veliko. V ta namen se dotični odbor do ljudomilov vseh stanov, vzlasti do onih, kateri doslej še niso nič darovali za to mestu in vsej deželi dobrodejno napravo, obrača s ponižno prošnjo, naj blagovolijo mu skoraj poslati kako pomoč. Imenovala se bo omenjena vstanova „Hiralnica pri sv. Jožefu v Ljubljani“ (St. Josefs-Spital in Laibach). Pod varstvom patrona sv. katoliške cerkve sploh in Kranjske dežele posebej ter pomočnika umirajočih ima se v oskrbovanji usmiljenih sestrá sv. Vincencija Pavljanskega na dan tega godú (19. julija), ako Bog da in dobrotniki pomorejo, blagosloviti in v jeseni dobrodejno pričeti. Doneske še tako majhne naj Bog obilno povračuje, hvaležno pa jih sprejema v ta namen sestavljeni odbor.

— Ciklus predavanj na korist „narodni šoli“ je bil v nedeljo z govorom gosp. prof. Wiestalerja „tri dni v starem Rimu“ končan. Prof. Wiesthaler je v govoru svojem peljal slušatelje za 3 dni v nekdanji Rim in jim ondi v zanimivi sliki kazal življenje tadanjih Rimljanov. Tudi njegovo predavanje je bilo z veliko pohvalo sprejeto, ki jo je tudi zaslužilo. — Sicer pa tudi z ozirom na g. Wiestalerjevo predavanje ostanemo pri že izrečeni misli, da bi uspeh tacih predavanj veliko veči bil, ako bi za temata, velikemu občinstvu namenjena, se izbirali predmeti, bodi-si poučni ali zabavni, taki, ki so nam bliže, zato mikavniši in, recimo naravnost, tudi poučniši.

— (Razsodba više sodnije o „Novicah“.) Naši bralci se še spominjajo, da so bile „Novice“ št. 41 od 13. oktobra p. l. po policiji dvakrat zasežene in sicer v drugič zato, ker policijski komisar prvič ni pravega sestavka zapečatil in je potem „nevarni“ članek ostal v drugem natisu, nenevarni pa bil vničen. Da po vsem tem je bil kriv zasege edino le policijski komisar, to bo menda vsakemu jasno; vendar je c. k. državno pravdnštvo zatožilo odgovornega vodjo tiskarne, gosp. J. Krajca, čes, da on je kriv tega, da je „nevarni“ članek vnovič prišel v list. — Zoper to zatožbo se je zatoženi pritožil pri viši deželni sodnji v Gradcu, ki je njegovo pritožbo za upravičeno pripoznala s sledečim odlokom: „C. k. viša deželna sodnja v Gradcu kot sodišče druge vrste je pod predsedstvom c. k. više deželne sodnije predsednika dr. vit. pl. Waserja ter v nazočnosti c. k. više deželne sodnije svetovalcev Tschampe, dr. Martinaka, Tomschitza in Schmidmayerja, zaslišavši c. k. višega državnega pravdnika, o pritožbi Ivana Krajca zoper zatožbo c. k. državnega pravdnštva v Ljubljani od 25. januarija 1876, podani 31. januarija 1876 st. 418 razsodila tako-le: Zatožbi se ne pritrdi in sodnijsko postopanje se po §. 213 št. 2 k. ustavi. — Razlogi: Obdolženec se zagovarja s tem, da je pri zaseganji št. 41 političnega časopisa „Novice“ od 13. oktobra 1875 vladnega komisarja, kateremu je bilo naročeno zaseči list, o vstavljenem članku „Iz Turškega bojišča“ ki je bil v pristojnem iztisu le deloma zaznamovan, naravnost vprašal: ali sega konfiskacija tega članka le do besede „važna“? in da je oni to pritrdil ter potem stavek dal le do omenjene besede odstraniti in zapečatiti. Ta zagovor potrjuje izpoved vladnega komisarja Štefana Wellitscha popolnoma. Tedaj manjka dovoljnih vzrokov, da bi se mogel obdolženec sumljiv zdeti tega, da je drugi dan z natisom tega članka, od besede „važna“ pričeniši, vedoma hotel v prepoved djani spis razširjati. Temu ne nasprotuje to, da je vladni komisar pokazal

dani mu ukaz obdolžencu, ker je ukaz tolmačiti imel v prvi vrsti vladni komisar. — Zatožbi se tedaj po §. 213. št. 2 k. r. ni dalo pritrditi in preiskava se je morala ustaviti. — To se Vam vsled došlega ukaza c. k. više sodnije v Gradcu od 1. marca 1876, št. 2:39 naznanje daje. — Od deželne sodnije v Ljubljani 18. marca 1876.“

— (Zasega.) Pretekli četrtek je zapadel „Slovenec“ zopet policiji, ker je v vvodnem članku pretresal Bleiweisov govor v deželnem zboru in odgovor deželnega predsednika vit. Widmanna. Mi smo brali oni članek, a mislimo, da bi se Avstrija ne bila podrla, ko bi ga bila policija spustila po svetu.

— (Slovensko gledišče.) V nedeljo je bil slaven večer za gosp. Stöckelna, opereta „Čarovnica“ mu je naklonila slave in polno hišo, tedaj tudi lep materijelen uspeh. Reči moramo, da čeravno nam je gosp. Stöckl že večkrat pokazal, da ni navadna glava, je vendar še prekosil naše najboljše misli o njegovem skladateljskem talentu. Opereta se sme po vsi pravici staviti na stran starejših in bolj vajenih skladateljev v tej stroki, mnogo jih še prekosil. O njeni muzikalični vrednosti mi tu ne moremo govoriti, ampak se naslanjamo le na kritiko občinstva, ki je opereti in mlademu skladatelju navdušeno pokazalo svoje pripoznanje; memo burne pohvale je prejel krasen venec in liro. — Opereta se je pa tudi tako izpeljala, da sta smela on in občinstvo po vsem zadovoljna biti. V prvi vrsti sta se možko držala mešani in moški zbor; sploh so zbori najtrdniši stebri opere. Gospa Odijeva je pela kakor slavček, gospod Meden je imel čist glas, tudi gospod Trnovc je pel korektno, zato se ni čuditi, da so samo-, dvo- in troj-spevi gladko tekli. Gospod Kajzelj je ta večer pokazal se v resni podobi in vraž polnega in trdovratnega kmeta Matička naslikal prav po naravi. Tudi gosp. Eržen se je dobro držal v petji in igranji. — Vse to in pa iz domačega življenja vzeti spretno obdelani predmet z gladkim jezikom je storilo, da je „Čarovnica“ prodrila do sijajnega uspeha skladatelju g. Stöckl nu, in pisatelju g. J. Aléšovcu, ki je prav spretno sestavil predmet, na čast, in tako imamo zopet eno cvetlico na domačem polju več, ki bo — tega smo prepričani — naše občinstvo v gledišče vabila. — Še drug umetnik, mladi gosp. A. Maršalek, je stopil ta večer pred svet s „slavnostno ouverturo“, umetno izmišljeno in izpeljano, ki si je pridobila živahno pohvalo. Le tako naprej, pomači talenti! — Burka „Krojač Fips“ je dokaj gladko tekla, gospod Kajzelj je s svojimi burkami vzbujal smeh.

— Prihodnjo nedeljo napravi čitalnica „besedo“, ki bode posebno zanimiva zato, ker bode — kar dosihmal še ni bilo — deloma cerkvenega obsežka, sedanjemu času primernega, pri katerem bomo slišali krasni muzikalni instrument „harmonium“, za ta večer preprijazno izposojen.

— (Pobirki iz časnikov.) Slavna zmaga narodnih volilcev v 3. razredu in izdaten napredek v 1. razredu naše nemčurje in njihove liste še zdaj tako jezi, da se penijo in mahajo krog sebe kahor divji. „Tagblatt“ dan za dnevom prinaša nesramne napade na narodnjake, katere pa drugi dan, ker so izmišljeni in lažnjivi, skoro redoma preklicuje. Tako napadanje se res že gnjusi človeku, zato te reči mi le površno omenimo, ker se z navadnimi in hudobnimi obrekovalci ne moremo spuščati v prepir. — Slovenski listi, zlasti „Slovenec“, pa prav dobro dregajo v nos više uradnike, ki so tako pozabili na svoje vzvišene cesarske službe, da so se vstopili med meščanske volilce in jih gonili na rotovž volit kandidate kazinske stranke. Za c. kr. uradnike, zlasti više vrste, se to res ne spodobi in vsak človek se mora čuditi, da ministerstvo in vlada tako početje

dopuščata. — Govor dr. Bleiweisa v deželnem zboru, s katerim je šibal sedanjo sistemo, pod katero dežele in narodi trpé, je splašil posebno Dunajske časnikarje kviško; kakor vrane se zaganjajo v dr. Bleiweisa, njim na čelu židovska „N. Fr. Presse“, kateri je sedanja sistema tako varno ležišče. Tehtnih razlogov se vé, da ne valé njemu nasproti, ampak prav po židovi šegi jih nadomestujejo s predrznimi napadi in pobalinskim zmerjanjem dr. Bleiweisa. Taka je ta svojat! Vse, kar jej ni prav, ometa z grdim blatom. Kakoršni ljudje, tako orožje njihovo!

 Kmetovalce, ki so naročili Rigajskega lanu pri družbi kmetijski, še enkrat opominjamo, naj brž pridejo po-nj. Lan je izvrstno lep.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Ogerski ministri so zdaj tukaj, in dogovori z ministri tukajšnjimi so se začeli. Noben časnik pa ne vé nič povedati, kaj in kako se godí v teh razgovorih, ker zavezali so se ministri vsi, obravnave pokriti s plaščem skrivnosti. — V mnoge nemške časnike se je te dni pisalo od tod, da niti Auerspergovo ministerstvo niti grof Andrassy sam ne stojí več trdno ter da krona je nezadovoljna z notranjo in vnanjo politiko monarhije.

— Mnogim homatijam, v katerih se nahaja Avstrija takraj in unkraj Litave, pristopila je zdaj še ta, da je znani Augsburgski časnik raznesel glas, da Ruski car Aleksander zarad bolehnosti in vladarskih brig se hoče odpovedati vladarstvu in iti v mir. Ali je to istina ali ne, nam ne pové noben časnik, pa tudi ne pravi, da ni resnica. Iz zgodovine pa je znano, da Ruski cari ne carajo dolgo; sedaj je Aleksander presegel vse prednike svoje. Kakošno lice pa dobi Evropa potem, ako on zares odstopi, kdo more to vedeti! Njegov sin, ki se za njim ima vsesti na prestol Ruski, je na glasu velikega prijatelja Slovanov in slovanske stvari. Potem se utegne vsa doseđanja Ruska politika o Turčiji premeniti. Novega cara ne vežejo nobene sponne preteklosti, nobeni dogovori in ugovori Berlinski, Dunajski in Petrogradski. On po Ignatievu ni ničesa obljubil sultanu; on ni odobril ne jedne note poslana v Carigrad, na Dunaj ali v Beligrad. Novi „Pressi“ se sami nekako čudno zdi, da Ruski časniki se dandanes vse drugače obnašajo kakor so se vèdli iz začetka ustanka v Hercegovini. In res je, da jim sedaj ni več mar niti za Turčijo, niti za doseđanje složno postopanje z Berolinsko in Dunajsko vlado. Vladni Ruski časnik „Invalide“ sega pa še dalje in pravi, da nesrečnega položaja ustašev je Avstrijska prijaznost do Turčije kriva. Drug Ruski časnik nasvetuje, naj Turška vojska zapusti Hercegovino ter da se ta odstopi Črnogori ali vsaj pod njeno gospodarstvo dene. Tudi „Golos“ in „Viedomosti“ se kažeta južnim Slovanom prijazna. — Po vsem tem je očitno, da vsa druga sapa veje sedaj iz severja, in da po takem utegne car Aleksander res slovó dati vladarstvu. Kaj tedaj prinese spomlad, to danes vé le Oni, ki „veliko pratiko piše narodom.“

— Beust, ki je ves navskriž z Andrassyem o Turški politiki, ne gré več v London za poročnika nazaj.

— Vladna „Wiener Zeitg.“ je oklicala ustanovitev c. k. upravne sodnije.

— Mnogo deželnih zborov je že končalo svoje zborovanje.

Ogersko. Magjarsko silstvo je brez konca in kraja. V nemški Sibiriji (Hermannstadt), kjer nihče Magjarskega jezika ne razume, je pri ondašnji sodnji prve inštančije Magjarski jezik zaukazan! Poslanec Emil pl. Trauschensfels je v krepkem govoru šibal to krivico in nepostavnost; al ko je bral v državni zbornici dotično postavo, so magjaroni tako silno ropotati začeli, da so oglušili njegove besede in ga je zbornice predsednik klical na red. Minister pravosodja je obljubil pri tej priliki predlogo o rabi uradnega jezika; al pri znani oholosti Magjarski, ki je kakor jajce jajcu podobna drznosti nemčurski, je le pričakovati, da nemški Saksonci ondi pridejo iz dežja pod kap.

Nemčija. — Nemški cesar Viljem je te dni obhajal svoj 80. rojstni dan. Maršal Wrangel, 95letni starec, ga je pozdravil z vsklikom: „Ti nikdar premagani vojskovodja!“ Bismarka je cesar ta dan povzdignil v čast „generala konjištva.“

Beligrad. — Junakinji Holandski, gospodični Markus, ki je prihitela Hercegovincem na pomoč, pa je bila z Ljubibratičem vred v Linc tirana, se je posrečilo uiti in se vrniti v Beligrad. Kakor „Vidov dan“ piše, je okoli 24 let stara, srednje velikosti, ponašanja in pogleda prave Amazonke.

Iz Turškega bojišča. — Hrup o reformah Evropskih oblasti po Turčiji sprejetih je zdaj popolnoma potihnil in tudi reforme so se v pesku zgubile. Vse je pri starem, le da boj z orožjem bolj miruje, ker so meje po Avstrijskih vojakih zastavljene. S pomirjenjem ni nič, tudi general Rodić ni niti na Črnigori, niti pri ustajnikih nič opravil in govorilo se je, da, naveličavši se sitnih nalog misli popustiti namestništvo v Dalmaciji. — Ustajniki v južni Hercegovini imajo Turke trdo zajezene, in trdnjavica Nikšič je zavoljo pomanjkanja živeža v hudi stiski. — Vsa znamenja kažejo, da se Črnagora pripravlja za vojsko in tudi Srbija misli neki sv. Jurija dan vdariti nad Turka. Govori se tudi, da Rusija pomika velike čete vojakov proti Srbiji — zakaj, to si vsak lahko sam raztolmači. Bomo videli, kaj bo, ko spomlad napoči. — Zadnje dni so Turki prosili pomirja. Ustajniki so jim ga dovolili, pa le iz hvaležnosti do Avstrije, ki je pribegle sprejemala.

Žitna cena

v Ljubljani 1. aprila 1876.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 8 fl. 61. — banaška 9 fl. 13. — turšice 4 fl. 88. soršice 6 fl. 60. — rži 5 fl. 69. — ječmena 4 fl. 10. — prosa 4 fl. 39. — ajde 5 fl. 37. — ovsa 3 fl. 57. — Krompir 3 fl. 60 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 3. aprila.

5% metaliki 68 fl. 70 kr. Ažijo srebra 104 fl. 20 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 75 kr. Napoleondori 9 fl. 18 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 1. aprila 1876: 61. 52. 74. 66. 64.
na Dunaji } 5. 8. 83. 65. 45.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 18. aprila